EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 20. 1. 2025
COM(2025) 8 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

o pokroku v boji proti obchodovaniu s ľuďmi dosiahnutom v Európskej únii (piata správa)

{SWD(2025) 4 final}

1. ÚVOD

Obchodovanie s ľuďmi je trestný čin, ktorý ničí životy jednotlivcov a zbavuje ich dôstojnosti, slobody a základných práv. Podľa Europolu tvorí obchodovanie s ľuďmi jednu z hlavných činností v prípade 55 z identifikovaných najnebezpečnejších zločineckých sietí[1]. Okrem toho v Globálnej správe o obchodovaní s ľuďmi z roku 2024[2] sa uvádza, že 74 % obchodníkov pôsobí v rámci skupín a sietí, medzi ktorými existujú voľné kvázi obchodné zločinecké väzby, alebo v rámci štruktúrovaných zločineckých organizácií, z čoho vyplýva, že činnosti obchodovania s ľuďmi sú primárne vykonávané organizovanými zločineckými skupinami. Obchodovanie s ľuďmi sa často spája aj s inými trestnými činmi, ako je obchodovanie s drogami, prevádzačstvo, organizovaná majetková trestná činnosť, pranie špinavých peňazí a podvody v oblasti dokladov.

Obchodovanie s ľuďmi navyše tvorí druhú najrozšírenejšiu nelegálnu ekonomiku na svete[3]. Odhaduje sa, že z nútenej práce na celom svete plynie ročný zisk 236 miliárd dolárov, čo predstavuje takmer 10 000 dolárov na jednu obeť. Najvýnosnejšie je vykorisťovanie obetí v Európe a strednej Ázii, kde sa dosahuje zisk 20 000 dolárov na obeť ročne[4]. Hoci **zisky sú vysoké** a od roku 2014 sa zvýšili o 37 %, **riziká pre páchateľov zostávajú nízke**.

Zásadnou výzvou, ktorú priniesla a následne ešte zhoršila pandémia ochorenia COVID-19, je **presun obchodovania s ľuďmi do digitálneho priestoru**. Naďalej existujú ťažkosti, pokiaľ ide o **odhaľovanie obetí a sprostredkovanie pomoci a podpory obetiam**.

Právny rámec EÚ v oblasti obchodovania s ľuďmi je zakotvený v **smernici o boji proti obchodovaniu s ľuďmi**[5], ktorá bola **upravená smernicou 2024/1712/EÚ**[6] (ďalej len „zmenená smernica“) a nadobudla účinnosť **14. júla 2024**. Úpravami sa zavádzajú prísnejšie pravidlá boja proti obchodovaniu s ľuďmi a poskytujú sa posilnené nástroje pre verejné orgány na vyšetrovanie a stíhanie trestných činov obchodovania s ľuďmi. Zavádzajú sa nové formy vykorisťovania a sexuálne vykorisťovanie páchané online sa stáva priťažujúcou okolnosťou. Zmenenou smernicou sa takisto poskytuje lepšia podpora obetiam, pričom ide o jedno z hlavných opatrení plánovaných v **stratégii EÚ v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2021 – 2025**[7] (ďalej len „stratégia“), ktorá zahŕňa komplexný prístup postavený na štyroch pilieroch[8].

---

[1] Dekódovanie najnebezpečnejších zločineckých sietí v EÚ | Europol (europa.eu).

[2] *2024 Global Report on Trafficking in Persons* (Globálna správa o obchodovaní s ľuďmi z roku 2024)

[3] Pozri viac informácií na stránke: *Global Organized Crime Index 2023* (Globálny index organizovaného zločinu 2023) | Global Initiative.

[4] Pozri viac informácií na stránke: *Profits and poverty: The economics of forced labour* (Zisky a chudoba: Ekonomika nútenej práce) | Medzinárodná organizácia práce (ilo.org).

[5] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania (Ú. v. EÚ L 101, 15.4.2011, ELI:http://data.europa.eu/eli/dir/2011/36/oj)

[6] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1712 z 13. júna 2024, ktorou sa mení smernica 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania (Ú. v. EÚ L, 2024/1712, 24.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj).

[7] Stratégia EÚ v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2021 – 2025.

[8] i) zníženie dopytu, ktorý stimuluje obchodovanie s ľuďmi; ii) rozloženie modelu trestnej činnosti obchodníkov s ľuďmi; iii) ochrana a posilnenie postavenia obetí a iv) podpora medzinárodnej spolupráce.

Komisia v súlade s článkom 20 smernice a s podporou koordinátora EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi podáva každé dva roky správu o pokroku dosiahnutom v boji proti obchodovaniu s ľuďmi. Táto správa vychádza z príspevkov členských štátov predložených prostredníctvom siete národných koordinátorov a spravodajcov EÚ, nezávislých orgánov, agentúr EÚ[9], členov platformy občianskej spoločnosti EÚ proti obchodovaniu s ľuďmi, ako aj z ďalších dokumentov agentúr EÚ, inštitúcií EÚ a medzinárodných organizácií.

V správe sa i) identifikujú kľúčové trendy; ii) načrtávajú hlavné opatrenia v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi v období 2021 až 2024 a iii) predkladá analýza štatistických údajov za obdobie 2021 – 2022, ktorá je zahrnutá v pracovnom dokumente útvarov Komisie[10]. Údaje použité v správe zhromaždil Eurostat zo všetkých členských štátov prostredníctvom národných štatistických úradov a sú k dispozícii v databáze Eurostatu v časti „Kriminalita a trestná justícia“[11].

2. TRENDY V OBLASTI OBCHODOVANIA S ĽUĎMI V EÚ

2.1. Obete (pohlavie, vek, štátna príslušnosť)

Počas vykazovaného obdobia 2021 – 2022[12] bolo v EÚ zaznamenaných **17 248 obetí obchodovania s ľuďmi**. Ide o **nárast o 20,5 %** v porovnaní s obdobím 2019 – 2020 (14 311)[13]. Len v roku 2022 bolo zaznamenaných 10 093 obetí, čo je o 41 % viac oproti roku 2021 (7 155) a ide o najvyšší počet od roku 2013. Dôvodom bolo pravdepodobne všeobecné zvýšenie povedomia o obchodovaní s ľuďmi. Spoločné úsilie viacerých agentúr v členských štátoch zamerané na ochranu ľudí utekajúcich pred vojenskou agresiou voči Ukrajine malo neočakávaný pozitívny vplyv na odhaľovanie obetí obchodovania s ľuďmi rôznej štátnej príslušnosti.

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch **je skutočný počet obetí pravdepodobne oveľa vyšší**, než naznačujú vykazované údaje, keďže štatistické údaje zachytávajú iba obete, o ktorých sa dozvedel jeden zo zaznamenávajúcich subjektov, a veľa obetí zostáva neodhalených.

Obchodovanie s ľuďmi je naďalej trestnou činnosťou s **výrazným rodovým rozmerom**. V rokoch 2021 – 2022 tvorili ženy a dievčatá 65 % všetkých obetí v EÚ[14]. Prevažná väčšina obetí sexuálneho vykorisťovania sú ženy (92 %). Ženy predstavujú 68 % a dievčatá 24 %. Muži predstavujú väčšinu obetí obchodovania s ľuďmi na účely pracovného vykorisťovania (70 %).

---

[9] Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (EIGE), Agentúra EÚ na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (eu-LISA), Agentúra EÚ pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust), Agentúra EÚ pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol), Agentúra EÚ pre základné práva (FRA), Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex), Agentúra EÚ pre azyl (EUAA), Európsky orgán práce (ELA).

[10] SWD(2025) 4.

[11] Od roku 2021 Eurostat zhromažďuje údaje každoročne.

[12] Poznámka: Údaje boli upravené tak, aby odrážali len známe hodnoty v súbore údajov, bez odhadov alebo neznámych hodnôt. Touto úpravou sa zabezpečuje presnosť a spoľahlivosť prezentovaných údajov. Prípadné rozdiely medzi predchádzajúcimi správami a súčasnými údajmi sú spôsobené týmto procesom spresňovania.

[13] V porovnaní s rokom 2019 bol v roku 2022 zaznamenaný na celosvetovej úrovni 25 % nárast počtu odhalených obetí.

[14] Rovnaký trend bol zaznamenaný v roku 2022 celosvetovo, keď ženy a dievčatá predstavovali väčšinu obetí obchodovania s ľuďmi, konkrétne 61 %.

46 % zaznamenaných obetí tvorili občania EÚ a 54 % obetí tvorili štátni príslušníci tretích krajín. Ide o posun v porovnaní s rokmi 2019 – 2020, keď väčšinu zaznamenaných obetí tvorili občania EÚ (55 % občanov EÚ). Spomedzi občanov EÚ tvorili päť najpočetnejších skupín obetí obchodovania s ľuďmi Rumuni, Francúzi, Maďari, Bulhari a Nemci. Pokiaľ ide o občanov tretích krajín, päť najpočetnejších skupín tvorili Nigérijčania, Ukrajinci, Maročania, Kolumbijčania a Číňania. 34 % všetkých obetí tvorili občania krajiny, v ktorej boli zaznamenané (vnútorné obchodovanie s ľuďmi). Takmer všetky obete v Bulharsku, Rumunsku, Maďarsku, na Slovensku a v Lotyšsku boli občanmi danej krajiny.

2.2. Obchodovanie s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania

Obchodovanie s ľuďmi na účely **sexuálneho vykorisťovania** bolo v rokoch 2021 – 2022 naďalej **najčastejšou formou vykorisťovania** v EÚ (49 % obetí), hoci badať mierne klesajúci trend (z úrovne 51 %).

Najbežnejšou metódou zlákania mladých žien a dievčat na účely sexuálneho vykorisťovania bola naďalej „metóda lover boy“[15]. Obchodníci s ľuďmi často nadväzujú ľúbostný vzťah online, vytvárajú citovú závislosť a lákajú obete, aby ich mohli vykorisťovať. Väčšina členských štátov a Europol potvrdili, že pri lákaní obetí na účely sexuálneho vykorisťovania zohrávajú prevažnú úlohu sociálne médiá, najmä zoznamovacie aplikácie, stránky ponúkajúce služby spoločníčok a webové lokality pre dospelých.

Takisto je praxou lákať obete z krajín mimo EÚ na falošnú pracovnú činnosť a po príchode ich nútiť k prostitúcii. Napríklad obchodovanie s Číňankami na účely sexuálneho vykorisťovania sa organizovalo prostredníctvom decentralizovaných kontaktných centier fungujúcich v niektorých krajinách EÚ a v Číne. Kontaktné centrá fungujú ako strediská na riadenie online inzercie obetí naprieč krajinami, dohadovanie schôdzok a cien za sexuálne služby a na prevádzanie peňazí členom zodpovedným za pranie nelegálnych príjmov[16].

Oproti predchádzajúcemu vykazovanému obdobiu stúpol počet členských štátov[17], v ktorých bol zaznamenaný nárast počtu žien z Latinskej Ameriky a transrodových osôb, ktoré sa stali obeťou obchodovania s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania. Podľa Europolu obete z Latinskej Ameriky vstupujú do EÚ cez rôzne vstupné body, pričom niekedy využívajú liberalizáciu vízového režimu, a potom sú presúvané ďalej do miest, kde dochádza k ich vykorisťovaniu. Napríklad v Poľsku zo štatistík z roku 2022 vyplýva 476 % nárast zaznamenaných obetí obchodovania s ľuďmi z Latinskej Ameriky v porovnaní s rokom 2021 (najmä z Kolumbie, Guatemaly, Venezuely, Mexika a Peru). V mnohých členských štátoch sa objavujú aj obete sexuálneho vykorisťovania subsaharského pôvodu, napríklad z Nigérie, Konžskej demokratickej republiky, Kamerunu, zo Somálska, z Pobrežia Slonoviny a Kene[18].

---

[15] Maďarsko, Nemecko, Belgicko, Rakúsko, Grécko, Bulharsko, Eurojust, Europol, EMPACT.

[16] Pozri viac informácií na stránke: *First forensic sprint at Europol to speed up human trafficking investigations* (Prvý forenzný šprint v Europole na urýchlenie vyšetrovania prípadov obchodovania s ľuďmi) | Europol (europa.eu).

[17] Belgicko, Estónsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Španielsko a Europol.

[18] Rakúsko, Grécko, Írsko, Lotyšsko, Taliansko, Portugalsko, Švédsko, Malta, Dánsko.

2.3. Obchodovanie s ľuďmi na účely pracovného vykorisťovania

Obchodovanie s ľuďmi na účely **pracovného vykorisťovania** je naďalej **druhou najčastejšou** formou obchodovania s ľuďmi v EÚ v období 2021 – 2022 (37 % obetí). V štyroch členských štátoch[19] ide o najčastejšiu formu vykorisťovania. Počet obetí pracovného vykorisťovania sa v rokoch 2021 – 2022 (5 940) v porovnaní s predchádzajúcim obdobím (3 940) **zvýšil o 51 %**[20]. V roku 2022 bol podiel sexuálneho a pracovného vykorisťovania vyrovnaný (41 %). Muži predstavujú väčšinu obetí (70 %). V porovnaní s predchádzajúcim obdobím bol v rokoch 2021 – 2022 zaznamenaný takmer rovnaký podiel obetí z EÚ (46 %) a krajín mimo EÚ (54 %)[21].

Mnohé členské štáty a Europol zdôraznili, že zlákanie obetí sa uskutočňuje online prostredníctvom podvodných pracovných inzerátov. V Nemecku bolo zaznamenané používanie „metódy lover boy“ na zlákanie obetí aj na účely pracovného vykorisťovania.

Medzi **veľmi rizikové odvetvia z hľadiska vykorisťovania** patrí stavebníctvo, poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, spracovanie potravín, montážne linky, pohostinské služby, maloobchod, autoumyvárne, kozmetické služby a služby upratovania, doprava a práce v domácnosti[22]. Do popredia sa dostávajú napríklad odvetvie služieb domácej a opatrovateľskej starostlivosti a odvetvie doručovateľských služieb. V Portugalsku a Belgicku sa osobitnou oblasťou vykorisťovania stalo odvetvie futbalu[23]. Mladých futbalistov zlákal prísľub zmluvy, možností rozvoja a výhľadov na futbalovú kariéru. Dostávali veľmi nízku mzdu alebo nedostávali žiadnu mzdu, boli nútení pracovať, žili v neistých podmienkach, bol im odobratý pas a nesmeli opustiť priestory[24].

Kým v stavebníctve, spracovaní potravín a doprave sa vykorisťovanie týka veľkých a stredných podnikov, čo môže viesť k značnému počtu obetí, v oblasti kozmetických, pohostinských služieb a autoumyvární sú prevádzkovateľmi často malé podniky, mikropodniky a rodinné podniky, čo vedie k menšiemu počtu obetí. Vysoký počet obetí vo vykazovanom období bol spôsobený aj tým, že pri niektorých významných vyšetrovaniach bol zistený značný počet potenciálnych obetí, predovšetkým v Belgicku na stavenisku nadnárodnej chemickej spoločnosti[25] a v Nemecku v odvetví logistiky v oblasti nápojov, kde sa podarilo zachrániť 555 potenciálnych obetí[26].

Štátna príslušnosť a profil obetí vo veľkej miere závisia od odvetvia vykorisťovania. Muži z Ázie[27], zo severnej Afriky[28] a z východnej Európy[29] sa zvyčajne zamestnávajú na staveniskách a v poľnohospodárstve, zatiaľ čo Východoeurópania (Bielorusko, Ukrajina,

[19] Belgicko, Lotyšsko, Luxembursko a Portugalsko.
[20] Na globálnej úrovni sa medzi rokmi 2019 a 2022 počet odhalených obetí obchodovania na účely nútenej práce zvýšil o 47%.
[21] V prípade 5 % zaznamenaných obetí obchodovania s ľuďmi na účely pracovného vykorisťovania sa štátna príslušnosť vykázala ako „iná“.
[22] Europol.
[23] Prípad El Dourado v Portugalsku a *Corr. Bruxelles francophone, 4 novembre 2019, 69ème ch. (par défaut et appel). Voy. Myria, Rapport annuel Traite et trafic des êtres humains 2020, Derrière des portes closes, pp. 90-91 et le site internet de Myria (jurisprudence), Bruxelles, 27 juin 2022, 11ème ch.*
[24] Organizácia FIFA v roku 2022 s cieľom obmedziť obchodovanie s ľuďmi zreformovala prestupový systém, ktorého súčasťou je vydanie elektronického pasu zahŕňajúceho históriu registrácie hráča od jeho dvanástich rokov.
[25] *Rapport annuel d'évaluation 2023 | Traite et trafic des êtres humains* (myria.be).
[26] *BKA – Bundeslagebilder Menschenhandel – Bundeslagebild Menschenhandel und Ausbeutung 2022.*
[27] Bangladéš, Pakistan, Turecko, Nepál.
[28] Maroko.
[29] Ukrajina, Maďarsko, Bulharsko.

Poľsko) v odvetví dopravy. Vietnamky a Thajčanky sú vykorisťované v kozmetických a nechtových salónoch, zatiaľ čo Indky a ženy z niektorých afrických štátov sú vykorisťované v odvetví domácej starostlivosti. Detská práca sa v EÚ typicky vyskytuje v rodinách alebo rodinných podnikoch. Deti sú vykorisťované v pohostinských službách, poľnohospodárstve, stavebníctve alebo v službách upratovania. Mnohé deti takisto poskytujú domácu starostlivosť starším alebo chorým členom rodiny[30].

Členské štáty poukázali na osobitnú zraniteľnosť sezónnych pracovníkov[31]. Obete sú odvedené do odľahlých poľnohospodárskych lokalít, kde žijú a pracujú, pričom si platia za ubytovanie, ktoré je vo väčšine prípadov preplnené a panujú v ňom nevhodné podmienky. Uviaznu v situácii úplnej závislosti, keďže nemajú dostatočné ekonomické zdroje ani dostatočné jazykové znalosti. Vzhľadom na obmedzenú prístupnosť a odľahlosť týchto miest je náročné vykonávať inšpekcie práce a odhaľovať obete[32].

Prítomnosť vykorisťovania nezávisí od veľkosti, zisku a organizácie spoločností. Z vyšetrovaní vyplynulo, že obchodníci s ľuďmi konajú veľmi sofistikovane v zložitých obchodných štruktúrach a špecializujú sa na organizovanie lákania ľudí pochádzajúcich takmer zo všetkých kontinentov a zabezpečenie ich cesty a ubytovania s dokladmi totožnosti. Obchodovanie s ľuďmi na účely pracovného vykorisťovania je často prepojené s ďalšími trestnými činmi, ako sú daňové podvody a podvody v oblasti sociálneho zabezpečenia, podvody v oblasti dokladov a závažné porušenia právnych predpisov v oblasti zamestnanosti a sociálneho zabezpečenia. Organizované zločinecké siete využívajú na ovládanie obetí aj fyzické alebo psychologické hrozby v kombinácii s odňatím dokladov totožnosti a telefónov. Väčšina obetí nehovorí jazykom hostiteľskej krajiny, zdráhajú sa spolupracovať s orgánmi a nemusia sa nevyhnutne samy vnímať ako obeť. Vykorisťovatelia často obete nútia otvoriť si bankový účet, nad ktorým prevezmú kontrolu a získajú tak prístup ku mzde a k finančným prostriedkom obete[33].

2.4. Obchodovanie s ľuďmi na účely iných foriem vykorisťovania

Počas vykazovaného obdobia predstavovali iné formy obchodovania s ľuďmi, než je sexuálne a pracovné vykorisťovanie, **14 %** všetkých obetí[34]. Medzi takéto formy vykorisťovania patrí nútená trestná činnosť, nútené žobranie, nezákonné odoberanie orgánov a „iné“ formy.

Zatiaľ čo **nútená trestná činnosť** predstavovala len 3 % všetkých zaznamenaných obetí v EÚ za roky 2021 – 2022, niektoré členské štáty[35] oznámili zvýšený výskyt tejto formy vykorisťovania. Nútená trestná činnosť je často spojená s krádežami vo všeobecnosti, drobnou trestnou činnosťou, vreckovými krádežami, krádežami v obchodoch a predajom drog. Členské štáty informovali aj o narastajúcom počte online podvodov páchaných prostredníctvom nútenej trestnej činnosti a o podvodoch v oblasti sociálneho zabezpečenia[36]. Takisto poukázali na stupňujúce sa zneužívanie detí zločineckými gangmi na vreckové krádeže, lúpeže a ako drogových kuriérov[37]. Zločinecké gangy využívajú

[30] *Kinderarbeit – Fakten und Forderungen | terre des hommes* (tdh.de).
[31] Fínsko, Írsko, Portugalsko, Rakúsko, Švédsko a Europol.
[32] Fínsko, Švédsko, Portugalsko, výročná správa o bezpečnosti za rok 2022.
[33] Europol.
[34] V rokoch 2019 – 2020 predstavovali iné formy vykorisťovania 11 % prípadov obchodovania s ľuďmi v EÚ.
[35] Napríklad Belgicko, Cyprus, Chorvátsko, Lotyšsko, Španielsko.
[36] Írsko a Slovinsko.
[37] Napríklad Estónsko, Francúzsko.

mladých zraniteľných chlapcov (najmä s migrantským pôvodom), ktorí musia robiť drogového kuriéra, pracovať na marihuanových plantážach, páchať lúpeže alebo dokonca používať strelné zbrane a dopúšťať sa iných násilných činov. V októbri 2023 Europol poskytol podporu srbskej polícii pri rozbití zločineckej siete zapojenej do obchodovania s deťmi na účely núteného manželstva, núteného žobrania a nútenej trestnej činnosti. Vek takýchto páchateľov a obetí donútených v rámci rodiny sa pohyboval v rozmedzí od 5 do 17 rokov. Do vyšetrovania sa zapojili Francúzsko, Nemecko a Rakúsko[38].

Vo viacerých členských štátoch je ako forma vykorisťovania naďalej prítomné **nútené žobranie** (2 %). V Portugalsku predstavovalo tretiu hlavnú formu vykorisťovania. Medzi obeťami boli zastúpení najmä neplnoletí štátni príslušníci Rumunska, Bulharska, Slovenska a Maďarska vrátane osôb rómskeho etnického pôvodu.

Viacero členských štátov[39] zaznamenalo prípady obchodovania s ľuďmi na účely **núteného a zdanlivého manželstva**, ktorého obeťami bývajú príslušníci etnických menšín, napríklad Rómovia a deti (predovšetkým dievčatá) s migrantským pôvodom. Nútené manželstvo sa často spája aj s viacerými formami vykorisťovania, napríklad so sexuálnym vykorisťovaním, pracovným vykorisťovaním alebo núteným žobraním[40].

Novou formou obchodovania s ľuďmi je **vykorisťovanie na náhradné materstvo**. Zločinci zneužívajú zraniteľné ženy na účely vykorisťovania na náhradné materstvo. Sprostredkovatelia (napríklad reprodukčné kliniky) sa zapájajú do organizovanej cezhraničnej trestnej činnosti s cieľom získať veľmi vysoké zisky. Grécka polícia rozbila organizovanú zločineckú skupinu, ktorá vykorisťovala ženy z východoeurópskych krajín[41] na účely odberu vajíčok a služieb náhradného materstva.

V Bulharsku, Grécku a na Slovensku bolo zaznamenané podozrenie z obchodovania s ľuďmi na účely **odoberania orgánov**, čo zahŕňalo aj vykorisťovanie na účely odoberania buniek, tkanív a krvi ako súčasť obchodovania s orgánmi. Okrem toho v Grécku sa za odoberanie orgánov považovalo aj odoberanie vajíčok v kontexte lekársky asistovanej reprodukcie. Táto forma vykorisťovania predstavovala menej ako 1 % prípadov zaznamenaných v EÚ v rokoch 2021 – 2022.

2.5. Obchodovanie s deťmi

Obchodovanie s deťmi je rýchlo sa rozvíjajúca forma obchodovania s ľuďmi, ktorá má mnoho tvárí a predstavuje závažnú formu vykorisťovania ľudí, násilia voči deťom, zneužívania dieťaťa a porušovania práv dieťaťa. V rokoch 2021 – 2022 bolo 81 % detských obetí občanmi EÚ (2 401 detí) a 88 % z nich (2 120 detí) bolo vykorisťovaných vo vlastnom členskom štáte. Detské obete tvorili takmer pätinu všetkých zaznamenaných obetí v EÚ (19 %). Podiel detských obetí v rokoch 2021 – 2022 sa v porovnaní s obdobím 2019 – 2020 znížil o 3 %[42]. Niektoré členské štáty uvádzajú veľmi nízky počet detských obetí[43]. Klesajúci trend počtu zaznamenaných detských obetí môže súvisieť s nárastom sexuálneho vykorisťovania na internete, kde mnohé obete zostávajú neodhalené.

[38] Pozri viac informácií na stránke: *Human trafficking ring exploiting children halted in Serbia* (V Srbsku bol rozbitý gang obchodníkov s ľuďmi zneužívajúci deti) | Europol (europa.eu).
[39] Slovinsko, Slovensko, Španielsko, Chorvátsko, Lotyšsko, Grécko a Litva.
[40] Grécko.
[41] Hlavne Gruzínsko a Albánsko.
[42] Naopak, na globálnej úrovni sa počet odhalených detských obetí zvýšil v roku 2022 oproti roku 2019 o 31 %
[43] Belgicko, Španielsko, Írsko, Rakúsko.

V niektorých členských štátoch sa detské obete nezaznamenávajú ako obete obchodovania s ľuďmi, aby sa im poskytla komplexnejšia podpora dostupná pre deti. Skutočný počet detských obetí vykorisťovania preto nie je známy a môže byť podhodnotený. Obete majú vo všeobecnosti slabé sociálne a rodinné zázemie. Trpia nízkym sebavedomím, psychickými problémami, často skúšajú drogy a sú vystavené krátkodobým a dlhodobým fyzickým, mentálnym, psychickým a iným hlbokým problémom vo vývoji. Deti v rezidenčnej alebo inštitucionálnej starostlivosti sú voči obchodovaniu s ľuďmi obzvlášť zraniteľné.

S deťmi v EÚ sa obchoduje na účely **všetkých foriem vykorisťovania**, najmä na účely sexuálneho vykorisťovania, ale aj nútenej trestnej činnosti, núteného žobrania, núteného manželstva a pracovného vykorisťovania[44]. Digitalizácia priniesla znepokojujúci nárast prípadov prostitúcie neplnoletých osôb vedúcej k obchodovaniu s ľuďmi. V mnohých prípadoch ide o malé deti, ktoré sú veľmi aktívne na sociálnych sieťach a herných stránkach, čím priťahujú pozornosť obchodníkov s ľuďmi. Počas pandémie ochorenia COVID-19 sa objavilo vykorisťovanie za „vreckové“, ktoré spočíva v tom, že obchodníci s ľuďmi presvedčia na internete mladé dievčatá, aby si privyrábali k vreckovému prostitúciou, čím ich privedú k sexuálnemu vykorisťovaniu. Tento trestný čin sa v Nemecku tak rozšíril, že mu orgány činné v trestnom konaní dali osobitný názov[45].

Prípad Trocadero vo Francúzsku je príkladom toho, že nútená trestná činnosť bola súdom prvého stupňa uznaná za účel obchodovania s ľuďmi. Sedem alžírskych obchodníkov s ľuďmi zneužilo sedemnásť maloletých osôb bez sprievodu tak, že u nich vyvolali drogovú závislosť/vzťah závislosti, a nútili ich páchať trestnú činnosť vrátane krádeží na známom námestí Trocadero v Paríži[46].

2.6. Obchodovanie s ľuďmi v kontexte migrácie

Vo vykazovanom období sa zvýšil podiel štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí tvorili väčšinu obetí obchodovania s ľuďmi. V rokoch 2021 – 2022 tvorili občania EÚ 46 % zaznamenaných obetí a **štátni príslušníci tretích krajín 54 %** zaznamenaných obetí. Poukazuje to na posun v porovnaní s rokmi 2019 – 2020, keď väčšinu zaznamenaných obetí tvorili občania EÚ (55 % občanov EÚ a 45 % štátnych príslušníkov tretích krajín).

Štátna príslušnosť a rod obetí z krajín mimo EÚ vo veľkej miere závisia od formy vykorisťovania. Zatiaľ čo obete z Nigérie, Kamerunu, Číny a krajín Latinskej Ameriky sú prevažne ženy a obchoduje sa s nimi na účely sexuálneho vykorisťovania, obete z Maroka, Bangladéša, Pakistanu, Filipín, Alžírska a Indie sú prevažne muži a sú predmetom pracovného vykorisťovania.

V posledných rokoch boli údajne mnohé africké ženy a dievčatá, ktoré prišli ako migrantky na Cyprus a do krajín juhovýchodnej Európy, obeťou násilných afrických zločineckých skupín, ktoré ich nútili k prostitúcii. Napríklad nigérijské, konžské, kamerunské a iné africké ženy prišli so študentským vízom na územie Cypru nepatriace pod kontrolu vlády a skončili ako obete nútenej prostitúcie v súkromných bytoch, baroch a nočných kluboch[47]. Podobne ženy z Latinskej Ameriky a Ukrajiny legálne prichádzajú do EÚ na

[44] Europol a EMPACT, operatívna akcia 2.8.
[45] *2022 Bundeslagebild des Menschenhandels (Bundeskriminalamt)*.
[46] *L'Avis sur la traite à des fins de contrainte à commettre tout crime ou délit* (A - 2024-2) (cncdh.fr).
[47] Príspevok agentúry Frontex.

krátky pobyt a vykonávajú prostitúciu na základe zdanlivo legálnej zmluvy, čo často vyústi do vykorisťovania, pričom sú pod prísnym dohľadom a majú zakázané opúšťať dané priestory. Obete obchodovania s ľuďmi z Číny a krajín Latinskej Ameriky sa do členských štátov určenia dostávajú nielen priamo letecky, ale často aj západobalkánskou trasou[48].

Maloleté osoby bez sprievodu sú obzvlášť ohrozené a zraniteľné voči obchodníkom s ľuďmi. V rokoch 2018 až 2022 sa počet maloletých osôb bez sprievodu prichádzajúcich do Európy každoročne výrazne zvyšoval a v roku 2022 dosiahol 15 928 osôb. Siete severoafrických a afganských prevádzačov a obchodníkov s ľuďmi zneužívajú mladých chlapcov z Afganistanu, Maroka, Alžírska alebo Tuniska a počas cesty po migračnej trase do EÚ ich nútia k prostitúcii alebo podrobujú sexuálnemu násiliu. Toto vykorisťovanie sa vysiela prostredníctvom sociálnych sietí s cieľom vydierať ich rodiny kvôli peniazom[49].

3. OPATRENIA EÚ A ČLENSKÝCH ŠTÁTOV V OBLASTI BOJA PROTI OBCHODOVANIU S ĽUĎMI

3.1. Komplexný prístup k riešeniu obchodovania s ľuďmi

Počas vykazovaného obdobia výrazne pokročili, prebiehajú alebo sa už začali realizovať **právne, finančné, operačné a politické iniciatívy** oznámené v štyroch oblastiach stratégie EÚ v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2021 – 2025. Jedným z prioritných opatrení stratégie EÚ bolo hodnotenie a **revízia smernice 2011/36/EÚ**[50]. Komisia riešila hlavné nedostatky v legislatívnom návrhu predloženom 19. decembra 2022[51], ktorý spoluzákonodarcovia prijali 13. júna 2024 a ktorý nadobudol účinnosť 14. júla 2024. Členské štáty budú musieť transponovať a implementovať nové ustanovenia do 15. júla 2026.

Komisia zriadi **centrum pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi**, ktoré bude slúžiť ako zastrešujúca platforma na podporu členských štátov pri vykonávaní zmenenej smernice a stratégie, na vypracúvanie usmernení, výmenu najlepších postupov a posilňovanie spolupráce.

V zmenenej smernici sa zavádza povinné **zhromažďovanie štatistických údajov a ich zdieľanie** s Komisiou (EUROSTAT). Tieto údaje umožňujú pochopiť situáciu a potrebné opatrenia a sú podkladom pre určovanie priorít na úrovni EÚ a vnútroštátnej úrovni, ktoré sa odrážajú v **národných stratégiách a akčných plánoch**[52], ako aj pre vypracúvanie **usmernení**, **protokolov a postupov**[53] zameraných na podporu príslušných zainteresovaných strán pri odhaľovaní, identifikovaní a ochrane obetí. Zmenenou smernicou sa členským štátom ukladá aj nová povinnosť, ktorou je prijať a implementovať každých päť rokov **národný akčný plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi**.

Údaje zároveň poslúžia ako podklad pri prideľovaní **finančných zdrojov** na boj proti obchodovaniu s ľuďmi. Financovanie plánované počas vykazovaného obdobia

[48] Príspevok Europolu.
[49] EMPACT 2.8.
[50] SWD(2022) 427 final.
[51] Návrh Komisie na smernicu Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania [COM(2022) 732 final].
[52] Rumunsko, Francúzsko, Taliansko, Grécko, Slovinsko, Česko, Holandsko.
[53] Nemecko, Chorvátsko, Grécko, Taliansko, Litva, Luxembursko, Lotyšsko.

prostredníctvom Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF)[54] a Fondu pre vnútornú bezpečnosť (ISF)[55] predstavuje v rokoch 2021 – 2024 celkový rozpočet vo výške približne 25 miliónov EUR[56]. Z týchto 25 miliónov EUR bolo napríklad v rámci ISF pridelených približne 3,8 milióna EUR na päť nadnárodných opatrení zameraných na rozloženie modelu trestnej činnosti obchodníkov s ľuďmi posilnením presadzovania práva a justičnej reakcie v boji proti obchodovaniu s ľuďmi, najmä pokiaľ ide o deti a pracovné vykorisťovanie[57]. V rámci AMIF boli napríklad takisto pridelené približne 4 milióny EUR na šesť nadnárodných projektov zameraných na pomoc, podporu a integráciu obetí obchodovania s ľuďmi, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín.

Z **operačného** hľadiska je boj proti obchodovaniu s ľuďmi plne integrovaný do Európskej multidisciplinárnej platformy proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT) podporujúcej multidisciplinárne opatrenia v kontexte desiatich priorít v oblasti boja proti trestnej činnosti, ktoré Rada identifikovala v rámci cyklu EMPACT[58]. Jej cieľom je rozložiť zločinecké siete zapojené do obchodovania s ľuďmi na účely všetkých foriem vykorisťovania. V období 2022 – 2025 sa s podporou agentúr EÚ uskutočňuje celkovo 70 operačných činností s cieľom realizovať strategické ciele, napríklad spoločné vyšetrovania týkajúce sa pracovného a sexuálneho vykorisťovania, nútenej trestnej činnosti, obchodovania s deťmi, finančné vyšetrovania súvisiace s obchodovaním s ľuďmi, ako aj zhromažďovanie a výmena operačných a strategických informácií o obchodovaní s ľuďmi.

Eurojust podporil 66 spoločných vyšetrovacích tímov (SVT) v prípadoch obchodovania s ľuďmi[59]. Viaceré členské štáty[60] informovali o zapojení do spoločných vyšetrovacích tímov koordinovaných Eurojustom, a to s členskými štátmi EÚ, ako aj krajinami mimo EÚ.

Obchodovanie s ľuďmi si napokon vyžaduje **koordinovaný prístup viacerých zainteresovaných strán**. V zmenenej smernici[61] bola posilnená koordinácia na úrovni EÚ prostredníctvom koordinátora EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi[62], pričom sa výslovne predpokladá koordinácia s národnými koordinátormi pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi, nezávislými orgánmi, agentúrami EÚ a príslušnými organizáciami občianskej spoločnosti pôsobiacimi v tejto oblasti.

---

[54] AMIF – Pracovný program tematického nástroja na roky 2021 – 2022 a 2023 – 2023, k dispozícii na webovej lokalite GR HOME: https://home-affairs.ec.europa.eu/funding/asylum-migration-and-integration-funds/asylum-migration-and-integration-fund-2021-2027_sk.

[55] ISF – Pracovný program tematického nástroja na roky 2021 – 2022 a 2023 – 2025, k dispozícii na webovej lokalite GR HOME: https://home-affairs.ec.europa.eu/funding/internal-security-funds/internal-security-fund-2021-2027_en.

[56] Suma 25 miliónov EUR predstavuje plánovanú sumu, ale čerpaná alebo viazaná suma sa môže líšiť. Táto suma pokrýva rôzne typy opatrení, t. j. opatrenia Únie, osobitné opatrenia a verejné obstarávanie.

[57] Zoznam grantov EÚ financovaných v rámci fondov AMIF a ISF je k dispozícii na portáli financovania z prostriedkov EÚ a ponúk v sekcii Projekty financované z prostriedkov EÚ (europa.eu).

[58] Závery Rady, ktorými sa stanovujú priority EÚ v boji proti závažnej a organizovanej trestnej činnosti pre EMPACT na roky 2022 – 2025, https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8665-2021-INIT/en/pdf. Pozri aj Cyklus politík EÚ – EMPACT | Europol (europa.eu).

[59] Pozri viac informácií na stránke: *Joint investigation teams* (Spoločné vyšetrovacie tímy) | Eurojust |Agentúra Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (europa.eu).

[60] Bulharsko, Fínsko, Nemecko, Maďarsko, Taliansko, Litva, Írsko, Malta, Španielsko a Rumunsko, Slovensko a Slovinsko.

[61] Článok 20 smernice 2024/1712/EÚ.

[62] Koordinátor EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi – Európska komisia (europa.eu).

Koordinácia sa rieši aj na vnútroštátnej úrovni. V zmenenej smernici sa zavádza povinná funkcia **národných koordinátorov pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi**, pričom sa v nej vyžaduje pridelenie primeraných zdrojov a opisujú sa príslušné úlohy[63]. Okrem toho sa členské štáty vyzývajú, aby zriadili **nezávislé vnútroštátne orgány** na monitorovanie vykonávania opatrení na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a ich vplyvu. Napríklad Nemecko poverilo Nemecký inštitút pre ľudské práva plnením úlohy nezávislého národného spravodajcu pre obchodovanie s ľuďmi, čím sa počet národných spravodajcov v EÚ zvýšil na 16[64].

3.2. Prevencia obchodovania s ľuďmi

3.2.1. Zníženie dopytu, ktorý stimuluje túto trestnú činnosť

Dopyt podporuje všetky formy vykorisťovania ľudí v zraniteľnej situácii, z ktorej profitujú obchodníci s ľuďmi. Vo viacerých členských štátoch sa na základe **legislatívnych zmien** pristúpilo ku kriminalizácii využívania sexuálnych služieb alebo akýchkoľvek služieb poskytovaných obeťami obchodovania s ľuďmi[65], zatiaľ čo v ďalších členských štátoch prebiehala o zavedení takejto kriminalizácie diskusia.

V roku 2022 štyri členské štáty zaznamenali v súvislosti s využívaním služieb obetí celkovo 51 podozrivých a osem trestných stíhaní. Cyprus zaznamenal za vykazované obdobie jednu osobu, ktorá bola odsúdená na tri roky odňatia slobody za trestný čin prijímania sexuálnych služieb od obete obchodovania s ľuďmi, zatiaľ čo Maďarsko zaznamenalo jedno odsúdenie za vykorisťovanie dieťaťa na účely prostitúcie.

V záujme vypracovania súdržnej politickej reakcie na dopyt, ktorý stimuluje obchodovanie s ľuďmi, a ďalej posilniť a harmonizovať úsilie v oblasti trestnej justície naprieč členskými štátmi sa v zmenenej smernici uložila členským štátom povinnosť **kriminalizovať vedomé využívanie služieb poskytovaných obeťou vykorisťovania**[66]. V odôvodneniach zmenenej smernice sa poskytuje usmernenie týkajúce sa vyvodenia „vedomosti“ z objektívnych a skutkových okolností[67]. Smernica zahŕňa všetky formy vykorisťovania, pri ktorých službu poskytuje obeť obchodovania s ľuďmi. Nevzťahuje sa však na zákazníkov, ktorí si kúpia tovar vyrobený obeťami obchodovania s ľuďmi.

3.2.2. Preventívne opatrenia zamerané na právnické osoby

Na úrovni EÚ bolo prijatých niekoľko legislatívnych opatrení, ktorých cieľom je riešiť zodpovednosť spoločností vrátane online platforiem za znižovanie dopytu a odhaľovanie potenciálnych prípadov obchodovania s ľuďmi v rámci ich činností a dodávateľských reťazcov.

Akt o digitálnych službách[68], prijatý 19. októbra 2022, prispeje k odhaľovaniu, monitorovaniu a odstraňovaniu online obsahu súvisiaceho s obchodovaním s ľuďmi[69].

---

[63] Článok 19 smernice 2024/1712/EÚ.
[64] Belgicko, Česko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Nemecko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Španielsko, Švédsko.
[65] Maďarsko, Nemecko, Holandsko.
[66] Článok 18a smernice 2024/1712/EÚ.
[67] Odôvodnenie 27 smernice 2024/1712/EÚ.
[68] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách) (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).
[69] Odôvodnenie 56 aktu o digitálnych službách.

Komisia určila „veľmi veľké online platformy“ a „veľmi veľké internetové vyhľadávače“ vrátane štyroch webových lokalít pre dospelých[70], na ktoré sa vzťahujú prísne povinnosti týkajúce sa identifikácie, posudzovania a zmierňovania systémových rizík, ako aj opatrení na zabezpečenie transparentnosti, dostupných nástrojov na podávanie správ a mechanizmov na podávanie sťažností. Okrem toho musia všetky online platformy a vyhľadávače zaviesť vhodné opatrenia na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany súkromia, bezpečnosti a ochrany maloletých osôb, a pokiaľ sa dozvedia o podozrení z trestného činu, musia oznámiť nezákonný obsah online orgánom presadzovania práva. Okrem toho na základe **zmenenej smernice o boji proti obchodovaniu s ľuďmi** sa využívanie informačných a komunikačných technológií na páchanie alebo uľahčovanie sexuálneho vykorisťovania stalo **priťažujúcou okolnosťou**, ktorá môže viesť k vyššej trestnej sadzbe, a to vzhľadom na umocnenie trestného činu spáchaného takýmito technológiami a jeho možný dlhodobý vplyv na obete.

Smernicu 2011/36/EÚ dopĺňa **smernica o náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti**[71] z 13. júna 2024. Stanovuje sa v nej horizontálny rámec na podporu príspevku podnikov a ich subdodávateľov pôsobiacich na jednotnom trhu k dodržiavaniu ľudských práv a ochrane životného prostredia prostredníctvom ich vlastných operácií a dodávateľských reťazcov. Podniky, na ktoré sa uvedená smernica vzťahuje, sa musia zapojiť do identifikácie, prevencie a zmierňovania svojich nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie, a to aj pokiaľ ide o obchodovanie s ľuďmi, a preberania zodpovednosti za ne.

Dňa 27. novembra 2024 bol prijaté **nariadenie, ktorým sa na trhu Únie zakazujú výrobky vyrobené s využitím nútenej práce**[72]. Vzťahuje sa tak na domáce, ako dovážané výrobky vyrobené s využitím nútenej práce. Očakáva sa, že týmto nariadením, ktoré vychádza z medzinárodných noriem a dopĺňa existujúce horizontálne a sektorové iniciatívy EÚ, najmä povinnosti náležitej starostlivosti a transparentnosti, sa zavedie kombinácia zákazu a prísneho rámca presadzovania založeného na rizikách.

V októbri 2023 Komisia predložila **plán EÚ na boj proti obchodovaniu s drogami a organizovanej trestnej činnosti**[73], v ktorom sa navrhuje 17 operačných činností v rámci štyroch pilierov, z ktorých jeden sa týka prevencie trestnej činnosti. V tejto oblasti sa plán prioritne zameriava na podporu opatrení na predchádzanie tomu, aby zločinecké gangy lákali mladých ľudí a deti, keďže zločinecké siete vrátane obchodníkov s drogami využívajú zraniteľných mladých ľudí alebo dokonca deti na vykonávanie trestnej činnosti, najmä obchodovania s drogami[74]. Na vnútroštátnej úrovni členské štáty už prijali opatrenia ukladajúce spoločnostiam povinnosť vykonávať náležitú starostlivosť v rámci svojich dodávateľských reťazcov v záujme odhaľovania a prevencie potenciálneho pracovného

[70] Pornhub, Stripchat, XVideos a XNXX.

[71] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1760 z 13. júna 2024 o náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti a o zmene smernice (EÚ) 2019/1937 a nariadenia (EÚ) 2023/2859 (text s významom pre EHP) (Ú. v. EÚ L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).

[72] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/3015 z 27. novembra 2024 o zákaze výrobkov vyrobených s využitím nútenej práce na trhu Únie a o zmene smernice (EÚ) 2019/1937 (Ú. v. EÚ L, 2024/3015, 12.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3015/oj).

[73] Plán EÚ na boj proti obchodovaniu s drogami a organizovanej trestnej činnosti (europa.eu).

[74] EURÓPSKA KONFERENCIA O PREDCHÁDZANÍ TRESTNEJ ČINNOSTI 2024 | EUCPN sa zaoberala vykorisťovaním mladých ľudí na účely trestnej činnosti, najmä na obchodovanie s drogami.

vykorisťovania[75]. Niektoré členské štáty sa pridržali Smerníc OECD pre nadnárodné spoločnosti o zodpovednom správaní podnikov alebo ich aktualizovali[76], prípadne zahrnuli osobitné ustanovenia o tejto otázke do svojich národných akčných plánov boja proti obchodovaniu s ľuďmi[77]. Niektoré členské štáty[78] zorganizovali konferencie a odbornú prípravu pre spoločnosti o náležitej starostlivosti podnikov, zatiaľ čo iné prijali prísnejšie pravidlá postihujúce podniky za vykorisťovateľské správanie[79] alebo zverejnili online usmernenia o tom, ako minimalizovať riziko pracovného vykorisťovania[80].

Pokiaľ ide o trestné činy pracovného vykorisťovania, Francúzsko zaviedlo systém „čiernej listiny“, t. j. zverejňovanie konečných súdnych rozhodnutí o odsúdení právnickej osoby na osobitnej webovej lokalite ministerstva práce[81].

3.2.3. Kampane na zvyšovanie povedomia

Európska komisia spustila 18. októbra 2023 na Európsky deň boja proti obchodovaniu s ľuďmi **kampaň „Skoncujme s obchodovaním s ľuďmi. Pretrhnite neviditeľnú reťaz“**[82]. Cieľom tejto kampane je zvýšiť povedomie o obchodovaní s ľuďmi vrátane sexuálneho a pracovného vykorisťovania. V prvej fáze Komisia vytvorila stránku kampane, na ktorej sprístupnila online video a online materiály vo všetkých úradných jazykoch, ktoré môže každý voľne používať. Druhá fáza sa pripravuje. Zameranie bude orientované na členské štáty s najvyšším počtom obetí, v ktorých sú prítomné rôzne formy obchodovania s ľuďmi[83].

Do zvyšovania povedomia sa vo vykazovanom období zapojili aj agentúry EÚ. Europol zverejnil príručku o tom, ako nenaletieť na podvod „metódou lover boy“[84], zatiaľ čo Európsky orgán práce (ELA) vytvoril video a viacero prospektov[85] s cieľom zvýšiť povedomie o rizikách obchodovania s ľuďmi na účely pracovného vykorisťovania a zároveň zdôrazniť svoju podporu pri presadzovaní platného pracovného práva EÚ prostredníctvom koordinácie zosúladených a spoločných inšpekcií.

---

[75] V Nemecku nadobudol 1. januára 2023 účinnosť zákon o náležitej starostlivosti podnikov v dodávateľských reťazcoch. Írsko pracuje na prijatí podobných právnych predpisov. Okrem toho Nemecko zriadilo v rámci Nemeckej obchodnej a priemyselnej komory centrum služieb, ktoré spoločnostiam so sídlom v Nemecku pravidelne poskytuje informácie o riziku pracovného vykorisťovania, nútenej práce a obchodovania s ľuďmi.

[76] Česko, Fínsko.

[77] Slovinsko.

[78] Bulharsko, Fínsko, Poľsko.

[79] Bulharsko.

[80] Dánsko.

[81] Zoznam odsúdených osôb (travail-emploi.gouv.fr).

[82] Skoncujme s obchodovaním s ľuďmi. Pretrhnite neviditeľnú reťaz – Európska komisia (europa.eu). Kampaň má za cieľ i) vzdelávať verejnosť, aby vedela rozpoznať a nahlásiť obchodovanie s ľuďmi, a odrádzať od využívania služieb poskytovaných obeťami obchodovania s ľuďmi; ii) informovať potenciálne obete o hrozbách a rizikách obchodovania s ľuďmi a predchádzať tomu, aby sa stali obeťami; iii) informovať zamestnávateľov o obchodovaní s ľuďmi a odrádzať ich od zamestnávania obetí obchodovania s ľuďmi a iv) informovať obete obchodovania s ľuďmi o ich právach a dostupnej pomoci.

[83] Bulharsko, Španielsko, Francúzsko, Maďarsko, Taliansko a Holandsko.

[84] *How not to fall for the lover boy scam* (Ako nenaletieť na podvod „metódou lover boy“) | Europol (europa.eu).

[85] *Road to fair transport* (Cesta k spravodlivým podmienkam v doprave) | Európsky orgán práce (europa.eu), *EU for fair construction* (EÚ za spravodlivé podmienky v stavebníctve) | Európsky orgán práce (europa.eu), *Rights for all seasons* (Práva pre všetkých sezónnych pracovníkov) | Európsky orgán práce (europa.eu).

Členské štáty[86] uskutočnili kampane na zvyšovanie povedomia o obchodovaní s ľuďmi okrem iného prostredníctvom sociálnych médií, videí, letákov, plagátov, médií, ako aj na školách. Niektoré členské štáty[87] uskutočnili kampane na zvyšovanie povedomia o pracovných právach a bezpečných pracovných príležitostiach, ako aj o rizikách obchodovania s ľuďmi na účely pracovného vykorisťovania v rôznych odvetviach. Viacero členských štátov[88] zorganizovalo kampane na zvyšovanie povedomia zamerané na klientov využívajúcich sociálne siete, zoznamovacie webové lokality a reklamné platformy s ponukou sexuálnych služieb. Napríklad Rumunsko spustilo medzinárodnú kampaň prevencie „Žiadni klienti, žiadne obchodovanie s ľuďmi!“ realizovanú v spolupráci s rumunskou a španielskou políciou. Slovensko sa zameralo na osobitné oslovovanie rómskej komunity v rómskom jazyku o rizikách spojených s núteným manželstvom.

V súvislosti s olympijskými a paralympijskými hrami 2024 v Paríži prijala Medziministerská misia na ochranu žien pred násilím a boj proti obchodovaniu s ľuďmi (MIPROF) komplexné opatrenia na predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi, vrátane: i) odbornej prípravy vypracovanej v spolupráci s Národnou školou súdnictva s cieľom vzdelávať všetkých, ktorí prichádzajú do kontaktu s potenciálnymi obeťami, a zabezpečiť, aby boli dobre informovaní a pripravení konať; ii) zapojenia súkromného sektora, najmä platforiem na krátkodobý prenájom a prepravných spoločností[89], s cieľom zvýšiť povedomie o rizikách a formách obchodovania s ľuďmi a pomôcť im, aby si lepšie uvedomovali potrebu dbať na náležitú starostlivosť; iii) komunikačnej kampane na zvýšenie povedomia zahraničných turistov o rizikách obchodovania s ľuďmi[90].

3.2.4. Odborná príprava

V zmenenej smernici sa venuje priestor hlbšej podpore špecializovanej odbornej prípravy, keďže sa v nej od členských štátov vyžaduje, aby podporovali pravidelnú a špecializovanú odbornú prípravu pre odborníkov, ktorí môžu prísť do kontaktu s potenciálnymi obeťami obchodovania s ľuďmi, s cieľom umožniť im predchádzať obchodovaniu s ľuďmi a bojovať proti nemu a zabrániť sekundárnej viktimizácii. Počas vykazovaného obdobia členské štáty ponúkali rôznym zainteresovaným stranám – vrátane orgánov presadzovania práva a súdnych orgánov, pohraničnej stráže, azylových a imigračných úradníkov, zdravotníckych pracovníkov, sociálnych pracovníkov, sociálnych a pracovných inšpektorov, konzulárneho personálu, zamestnancov obcí, ako aj palubných sprievodcov – širokú škálu aktivít odbornej prípravy s cieľom umožniť im odhaľovať prípady obchodovania s ľuďmi, identifikovať možné obete, viesť s nimi rozhovory a informovať ich o podporných opatreniach a referenčných systémoch.

Na úrovni EÚ niekoľko agentúr EÚ pripravilo cielené aktivity odbornej prípravy. Agentúra Európskej únie pre odbornú prípravu v oblasti presadzovania práva (CEPOL) pokračovala v poskytovaní činností odbornej prípravy s cieľom podporiť sieť vyšetrovateľov trestných

[86] Belgicko, Bulharsko, Chorvátsko, Fínsko, Maďarsko, Luxembursko, Lotyšsko, Malta, Holandsko, Portugalsko, Rumunsko a Španielsko.
[87] Bulharsko, Cyprus, Grécko, Dánsko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Poľsko, Rakúsko, Španielsko a Taliansko.
[88] Rumunsko, Maďarsko, Španielsko, Švédsko, Írsko, Rumunsko, Poľsko.
[89] Airbnb, Gîtes de France, AirFrance, Vinci, Volotea.
[90] Kampaň na zvyšovanie povedomia: *Fighting the purchase of sexual acts and human trafficking during the Olympic and Paralympic Games Paris 2024* (Boj proti kupovaniu sexuálnych služieb a obchodovaniu s ľuďmi počas olympijských a paralympijských hier 2024 v Paríži) | *Gender equality* (Rodová rovnosť) (egalite-femmes-hommes.gouv.fr).

činov v členských štátoch EÚ a priamo zvýšiť účinnosť cezhraničnej operačnej spolupráce. Činnosti mnohostrannej odbornej prípravy zahŕňajú hlavné aspekty kriminalistiky, pokiaľ ide o boj proti obchodovaniu s ľuďmi, najmä sexuálne vykorisťovanie vrátane obchodovania s ľuďmi online, pracovné vykorisťovanie, ako aj začleňovanie špeciálnych vyšetrovacích techník, finančné vyšetrovania a vyšetrovania online. ELA tiež poskytla niekoľko modulov odbornej prípravy a vypracovala príručky odbornej prípravy o pracovnom vykorisťovaní pre inšpektorov práce. Agentúra pre základné práva (FRA) tiež vypracovala príručku odbornej prípravy pre inšpektorov práce a iné orgány vykonávajúce inšpekcie na pracovisku, ktorá sa zameriava na ochranné normy v práve EÚ, ktoré zaručujú práva pracovníkov z tretích krajín vrátane sezónnych pracovníkov, migrujúcich pracovníkov s dočasnými povoleniami a migrantov v neregulárnej situácii[91].

Európska sieť odbornej justičnej prípravy (EJTN)[92] ponúkala sudcom a prokurátorom odbornú prípravu o justičných aspektoch pracovného vykorisťovania a osobitných výzvach v spojitosti s trestným konaním.

CEPOL, ELA a EJTN takisto spojili svoje úsilie v oblasti intervencií vo forme odbornej prípravy s osobitným dôrazom na ochranu obetí a základné práva.

3.3. Rozloženie modelu trestnej činnosti obchodníkov s ľuďmi

3.3.1. Vyšetrovania

Obchodovanie s ľuďmi páchajú väčšie organizované zločinecké skupiny, ako aj menšie siete alebo dokonca jednotlivci. Europol vo svojej správe o najnebezpečnejších zločineckých sieťach v EÚ[93] uviedol, že sexuálne vykorisťovanie je jedinou hlavnou činnosťou v prípade osemnástich zločineckých sietí, pracovné vykorisťovanie v prípade trinástich sietí[94] a iné formy obchodovania s ľuďmi v prípade piatich sietí. Mnohé zločinecké siete kombinujú obchodovanie s ľuďmi s ďalšími oblasťami trestnej činnosti, ako je obchodovanie s drogami, organizovaná majetková trestná činnosť, podvody v oblasti dokladov, podvody s osobnými údajmi a prevádzačstvo. Operačné činnosti stanovené v **pláne EÚ na boj proti obchodovaniu s drogami a organizovanému zločinu**[95] sú zamerané na boj proti týmto vysokorizikovým zločineckým sieťam vrátane tých, ktoré sú zapojené do obchodovania s ľuďmi.

S cieľom reagovať na ďalší nový vývoj sa v **zmenenej smernici** zavádza viacero noviniek zameraných na kriminalizáciu **nových foriem obchodovania s ľuďmi**, stanovenie prísnejších trestov a zvyšovanie odborných znalostí a spôsobilostí orgánov presadzovania práva a trestného stíhania v členských štátoch. Ako formy vykorisťovania, ktoré možno za predpokladu splnenia ostatných prvkov definície (konanie a prostriedok) kvalifikovať ako obchodovanie s ľuďmi, sa výslovne uvádza vykorisťovanie na náhradné materstvo, nútené manželstvo alebo nezákonnú adopciu.

---

[91] *How workplace inspectors can protect third-country workers' rights - Training manual* (Ako môžu inšpektori práce chrániť práva pracovníkov z tretích krajín – príručka odbornej prípravy)

[92] Európska sieť odbornej justičnej prípravy (EJTN).

[93] Dekódovanie najnebezpečnejších zločineckých sietí v EÚ | Europol (europa.eu).

[94] Zločinecké siete aktívne v oblasti obchodovania s ľuďmi na účely pracovného vykorisťovania pôsobia najmä v Nemecku, Holandsku, Poľsku a na Ukrajine. Najčastejšie zastúpenými štátnymi príslušnosťami v rámci sietí podieľajúcich sa na tejto forme obchodovania s ľuďmi sú Gruzínci, Rumuni, Rusi, Ukrajinci a Uzbeci.

[95] Plán EÚ na boj proti obchodovaniu s drogami a organizovanej trestnej činnosti (europa.eu).

V období 2021 – 2024 sa pokračovalo v intenzívnej **spolupráci v oblasti presadzovania práva,**[96] a to tak na úrovni EÚ, ako aj na vnútroštátnej úrovni, čo sa prejavilo v nepretržitom **stúpaní** celkového počtu **osôb podozrivých** z obchodovania s ľuďmi o **16 %** v porovnaní s predchádzajúcim vykazovaným obdobím[97]. Podiel občanov EÚ predstavoval 72 % všetkých podozrivých osôb zaznamenaných v EÚ v roku 2022.

Obchodovanie s ľuďmi patrí medzi priority **Európskej multidisciplinárnej platformy proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT)**. V roku 2024 tvorí prioritu EMPACT v oblasti obchodovania s ľuďmi 22 operačných činností. V roku 2023 sa operačné činnosti EMPACT ukázali ako veľmi úspešné a viedli k neustále sa zlepšujúcim výsledkom z hľadiska rastúceho počtu spoločných akčných dní, operačných osobitných skupín a operačných výsledkov, konkrétne možno vyzdvihnúť identifikovanie 7 536 (potenciálnych) obetí a viac ako 5 000 podozrivých osôb, ako aj začatie 103 finančných vyšetrovaní a zaistenie 4 108 670 EUR[98].

EMPACT podporovala aj inovatívne prístupy k **digitálnym vyšetrovaniam**, najmä vo forme **programovacích maratónov**, ktoré pomohli identifikovať online platformy, na ktorých dochádzalo k sexuálnemu alebo pracovnému vykorisťovaniu, a pomáhali členským štátom pri analýze veľkého množstva digitálnych údajov z médií skonfiškovaných počas vyšetrovania. Kým v roku 2022 sa pripojilo 20 krajín, v roku 2023 sa do opatrenia zapojilo 26 krajín a v roku 2024 to bolo 27 krajín vrátane partnerov zo susedných krajín mimo EÚ[99]. V rámci opatrenia sa zaviedol štruktúrovaný prístup k online rozmeru obchodovania s ľuďmi, od lákania obetí cez identifikáciu potenciálnych obetí a ich vykorisťovanie až po odhaľovanie obchodníkov s ľuďmi a zločineckých skupín. Ukázali sa ako veľmi užitočné, keďže po programovacom maratóne sa návštevnosť skontrolovaných webových lokalít výrazne znížila.

Programovací maratón slúži na vzdelávanie odborníkov na boj proti obchodovaniu s ľuďmi v členských štátoch o digitálnych nástrojoch, ktoré môžu využívať pri svojej každodennej práci. Členské štáty[100] prijali rozličné stratégie na odhaľovanie a vyšetrovanie prípadov obchodovania s ľuďmi, ktoré uľahčuje používanie technológií. Patrí medzi ne monitorovanie internetu (povrchového webu aj temného webu) v kombinácii s analýzou spravodajských informácií z otvorených zdrojov v reálnom čase, nasadenie vyhľadávacích robotov, tajné operácie, ale aj vytváranie verejno-súkromných partnerstiev s poskytovateľmi webových lokalít pre dospelých a so spoločnosťami poskytujúcimi krátkodobý prenájom[101].

Na európskej úrovni sa rozvíjalo úsilie o zlepšenie využívania **finančných vyšetrovaní.** Členské štáty spolu s Europolom vypracovali v rámci platformy EMPACT príručku venovanú finančným vyšetrovaniam pri vyšetrovaní obchodovania s ľuďmi. Okrem toho Verejno-súkromné partnerstvo Europolu v oblasti finančného spravodajstva (EFIPPP) začalo pracovnú činnosť zameranú na vypracovanie ukazovateľov na automatické

[96] Europol v roku 2023 podporil 80 operačných stretnutí, 23 spoločných operačných akčných dní a dve operačné osobitné skupiny.
[97] V rokoch 2021 – 2022 bolo zaznamenaných 17 711 podozrivých osôb v porovnaní s počtom 15 214 podozrivých v rokoch 2019 – 2020 a 11 788 v rokoch 2017 – 2018.
[98] empact-factsheets-2023.pdf (europa.eu).
[99] Ukrajina, Moldavsko, Albánsko, Spojené kráľovstvo, Kosovo a Srbsko.
[100] Írsko, Španielsko, Francúzsko, Chorvátsko a Holandsko.
[101] Rakúsko, Maďarsko, Nemecko, Švédsko, Poľsko, Fínsko, Chorvátsko, Slovensko.

monitorovanie transakcií[102]. Hoci počet konfiškácií rastie, chýbajú komplexné finančné údaje týkajúce sa trestných činov obchodovania s ľuďmi, čo Europol považuje za výrazný nedostatok v oblasti spravodajských informácií. Na riešenie tejto výzvy musia orgány presadzovania práva zvýšiť svoje porozumenie, zlepšiť medzinárodnú spoluprácu, investovať do špecializovaných zdrojov a zvýšiť povedomie finančných inštitúcií a komunít[103]. Na vnútroštátnej úrovni členské štáty informovali o intenzívnejšej spolupráci s finančným sektorom prostredníctvom stanovenia ukazovateľov obchodovania s ľuďmi, vytvárania verejno-súkromných partnerstiev alebo pravidelnejšej spolupráce[104].

Na úrovni EÚ Europol v záujme predchádzania **pracovnému vykorisťovaniu a odhaľovania podvodných pracovných** inzerátov uverejnil príručku, v ktorej vysvetľuje najbežnejšie ukazovatele[105]. ELA podporovala orgány práce členských štátov pri vykonávaní cezhraničných, zosúladených a spoločných inšpekcií práce s orgánmi presadzovania práva s cieľom bojovať proti nedeklarovanej práci. Dve operačné činnosti EMPACT sa zameriavali výlučne na pracovné vykorisťovanie, najmä na podporu obetí a na poľnohospodárstvo ako vysoko rizikové odvetvie.

Smernicou 2024/1260 z 24. apríla 2024 o vymáhaní majetku a konfiškácii[106] sa posilňuje kapacita polície, prokurátorov a sudcov pri vyhľadávaní a konfiškácii ziskov, ktoré organizované zločinecké skupiny získavajú prostredníctvom nezákonnej činnosti vrátane obchodovania s ľuďmi. Smernicou sa takisto posilní cezhraničná policajná spolupráca tým, že sa v nej zavádza povinnosť začať v prípadoch organizovaného zločinu vyšetrovanie na vyhľadávanie majetku. Rozšíria sa tým možnosti súdov konfiškovať nelegálny majetok, a to aj prostredníctvom konfiškácie neoprávnene získaného majetku bez odsúdenia, pokiaľ je súd presvedčený, že predmetný majetok pochádza z trestnej činnosti. To všetko by malo umožniť rozložiť modely trestnej činnosti organizovaných zločineckých skupín, rozbiť ich štruktúry a zabrániť im v ďalšej trestnej činnosti.

Dňa 7. marca 2023[107] bola spustená prevádzka vynoveného **Schengenského informačného systému (SIS)**[108] so zavedenými novými kategóriami zápisov, medzi ktorými sú okrem iných aj tzv. preventívne zápisy o zraniteľných osobách, ktorým je potrebné zabrániť v cestovaní[109]. Zápisy o zraniteľných plnoletých osobách a deťoch sa majú do SIS vkladať na základe rozhodnutia príslušných vnútroštátnych orgánov vrátane súdnych orgánov. V prípade, že zraniteľnej plnoletej osobe alebo dieťaťu hrozí, že sa stane obeťou obchodovania s ľuďmi, je možné zabrániť takejto osobe cestovať a osoba by mala

[102] Domovská stránka EFIPPP – EFIPPP.
[103] Príspevok Europolu.
[104] Projekt Helena v Maďarsku, Dánsku, Belgicku a Rakúsku.
[105] *How to spot fake job adverts* (Ako rozpoznať podvodnú ponuku práce) | Europol (europa.eu).
[106] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1260 z 24. apríla 2024 o vymáhaní majetku a konfiškácii (Ú. v. EÚ L, 2024/1260, 2.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1260/oj). .
[107] Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2023/201 z 30. januára 2023, ktorým sa stanovuje dátum začiatku prevádzky Schengenského informačného systému podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1861 a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1862 (Ú. v. EÚ L 27, 31.1.2023, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/201/oj).
[108] Schengenský informačný systém – Európska komisia (europa.eu).
[109] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1862 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti policajnej spolupráce a justičnej spolupráce v trestných veciach, o zmene a zrušení rozhodnutia Rady 2007/533/SVV a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1986/2006 a rozhodnutia Komisie 2010/261/EÚ (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 56). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1862/oj)

byť umiestnená pod ochranu. Ďalším dôležitým prvkom SIS je doplnenie nových druhov biometrických údajov (ako sú odtlačky dlaní, stopy odtlačku prsta a stopy odtlačku dlane, ako aj záznamy DNA súvisiace s nezvestnými osobami) s cieľom pomôcť lokalizovať a identifikovať osoby zapísané v systéme[110].

Napokon napriek zintenzívnenej cezhraničnej spolupráci a zapojeniu Europolu do niektorých komplexnejších vyšetrovaní v rokoch 2021 a 2022 existuje výrazný rozdiel medzi štatistikami vypracovanými Europolom a oficiálnymi štatistikami zverejnenými Eurostatom, najmä pokiaľ ide o počet, vek a štátnu príslušnosť obetí, formy vykorisťovania a počet podozrivých. Hoci existujú objektívne dôvody týchto rozdielov[111], je potrebné zdôrazniť požiadavku, aby členské štáty včas poskytovali Europolu príslušné informácie a údaje.

3.3.2. Trestné stíhanie a odsúdenia

Celkový počet osôb, ktoré sú trestne stíhané a odsúdené za obchodovanie s ľuďmi, sa zvýšil. V rokoch 2021 – 2022 bolo za obchodovanie s ľuďmi celkovo trestne stíhaných 8 804 osôb a 4 728 osôb bolo odsúdených. V porovnaní s predchádzajúcim vykazovaným obdobím 2019 – 2020 sa počet trestných stíhaní zvýšil o 35 %[112] a počet odsúdení sa zvýšil o 57 %[113]. Občania EÚ predstavovali v roku 2022 81 % všetkých trestne stíhaných osôb a 74 % všetkých odsúdených osôb. **Napriek celkovému nárastu** však **absolútny počet trestných stíhaní a odsúdení zostáva nízky**, najmä v porovnaní s počtom zaznamenaných obetí a podozrivých osôb.

Z počtu vyšetrovaní a trestných stíhaní koordinovaných Eurojustom vyplýva klesajúci trend od roku 2019[114], čo môže poukazovať na ťažkosti alebo nedostatočnú informovanosť členských štátov pri postupovaní prípadov agentúre EÚ. Dôvodom môže byť aj skutočnosť, že je časovo a z pohľadu zdrojov náročné zhromaždiť dôkazy potrebné na to, aby sa mohol trestný čin identifikovať ako obchodovanie s ľuďmi, čo môže členské štáty viesť k uprednostňovaniu vyšetrovania a trestného stíhania páchateľov na základe iných trestných činov.

Niektoré členské štáty zaviedli opatrenia na zvýšenie účinnosti trestného stíhania prostredníctvom odbornej prípravy, usmernení a jednotných postupov[115]. Od zriadenia **osobitnej skupiny špecializovaných prokurátorov**, ktorej spolupredsedá Eurojust a koordinátor EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi, sa počas vykazovaného obdobia uskutočnili tri stretnutia tejto skupiny na úrovni EÚ (raz ročne)[116]. Na stretnutiach sa zišli prokurátori z členských štátov a tretích krajín s cieľom budovať odborné znalosti

[110] Prevádzkovateľom SIS je agentúra eu-LISA.
[111] Zápis obetí do registra vykonávajú rôzne orgány a organizácie v členských štátoch, ktoré sú súčasťou oficiálneho zberu štatistických údajov, zatiaľ čo Europolu nahlasujú prípady len orgány presadzovania práva. Vnútroštátne orgány presadzovania práva zvyčajne neoznamujú Europolu domáce prípady, ale prípady s cezhraničným rozmerom.
[112] 6 539 osôb v rokoch 2019 – 2020 a 8 804 osôb v rokoch 2021 – 2022. V prípade Nemecka a Talianska nebol k dispozícii počet trestne stíhaných osôb za celé obdobie a v prípade Cypru za roky 2019 a 2020.
[113] 3 019 osôb v rokoch 2019 – 2020 a 4 728 osôb v rokoch 2021 – 2022. V prípade Belgicka nebol k dispozícii počet odsúdených osôb za roky 2020 a 2022 a v prípade Talianska za roky 2019 a 2020.
[114] Zo 183 v roku 2019 na 163 v roku 2020 a na 140 v roku 2021; 122 nových prípadov obchodovania s ľuďmi v roku 2022 a 113 nových prípadov obchodovania s ľuďmi v roku 2023.
[115] Chorvátsko, Maďarsko.
[116] 14. júna 2022, 28. – 29. júna 2023 a 26. – 27. júna 2024.

a zintenzívniť justičnú spoluprácu v boji proti obchodovaniu s ľuďmi, najmä v oblasti digitálneho a finančného vyšetrovania, pracovného a sexuálneho vykorisťovania, ako aj vykorisťovania na náhradné materstvo. Diskutovalo sa aj o odbornej príprave prokurátorov a sudcov za účasti agentúry CEPOL a Európskej siete odbornej justičnej prípravy.

3.4. Včasná identifikácia obetí, pomoc obetiam a ich ochrana

V **smernici o boji proti obchodovaniu s ľuďmi** sa stanovuje prístup zameraný na obete a zohľadňujúci rodové hľadisko a hľadisko dieťaťa, ktorý je prospešný pre najzraniteľnejšie osoby vrátane osôb so zdravotným postihnutím a migrantov. V **zmenenej smernici** sa zavádza niekoľko noviniek, ktoré výrazne **podporujú práva obetí**. Okrem iného sa v nej od členských štátov vyžaduje, aby vytvorili národný referenčný mechanizmus, ktorý by mal predstavovať transparentný, prístupný a harmonizovaný rámec uľahčujúci a posilňujúci sprostredkovanie pomoci obetiam od zodpovedných vnútroštátnych organizácií a orgánov. Referenčný mechanizmus by sa mal vzťahovať na všetky obete a na všetky formy trestného činu obchodovania s ľuďmi, pričom by sa mala zohľadniť individuálna osobitná zraniteľnosť obetí. Okrem toho sa od členských štátov vyžaduje, aby určili kontaktné miesto pre cezhraničné sprostredkovanie pomoci obetiam. Podľa zmenenej smernice musia členské štáty zabezpečiť, aby obete obchodovania s ľuďmi mohli uplatniť svoje právo požiadať o medzinárodnú ochranu alebo rovnocenné vnútroštátne postavenie. Členské štáty preto musia zabezpečiť, aby sa systém pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi a azylové konanie navzájom dopĺňali a nevylučovali. Referenčné mechanizmy musia spolupracovať s azylovými orgánmi, aby sa zabezpečilo poskytovanie pomoci, podpory a ochrany aj obetiam obchodovania s ľuďmi, ktoré zároveň potrebujú medzinárodnú ochranu.

Zatiaľ čo smernica o boji proti obchodovaniu s ľuďmi sa zaoberá špecifickými potrebami obetí obchodovania s ľuďmi, **smernica o právach obetí**[117] je hlavným horizontálnym nástrojom v oblasti práv obetí, ktorý sa vzťahuje na všetky obete všetkých trestných činov. Na základe dôkladného posúdenia pravidiel EÚ týkajúcich sa práv obetí a ich vykonávania Komisia 12. júla 2023 navrhla revíziu smernice o právach obetí[118]. Cieľom návrhu je ďalej posilniť práva obetí v EÚ vrátane práv najzraniteľnejších obetí, ako sú obete obchodovania s ľuďmi. Rokovania spoluzákonodarcov pokračujú. Komisia okrem toho pokračuje v práci na vykonávaní **stratégie EÚ v oblasti práv obetí (2020 – 2025)[119],** pričom už splnila väčšinu horizontálnych opatrení tejto stratégie.

Okrem toho sa v **smernici 2024/1385/EÚ o boji proti násiliu na ženách a domácemu násiliu**[120] uznáva, že trestný čin obchodovania s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania je formou násilia páchaného na ženách. Opatrenia stanovené v smernici 2011/36/EÚ dopĺňajú osobitné preventívne, ochranné a podporné opatrenia predpokladané v smernici o boji proti násiliu na ženách a domácemu násiliu.

---

[117] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

[118] COM(2023) 424 final.

[119] COM(2020) 258 final

[120] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1385 zo 14. mája 2024 o boji proti násiliu na ženách a domácemu násiliu (Ú. v. EÚ L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj). .

Komisia 23. apríla 2024 prijala **odporúčanie o integrovaných systémoch ochrany detí**[121]. Cieľom odporúčania je podporiť členské štáty v rozvoji a posilňovaní svojich systémov ochrany detí, a to v súlade s potrebami detí a v ich najlepšom záujme. Podporuje sa ním najmä koordinácia medzi orgánmi na rôznych úrovniach, odborníkmi z rôznych odvetví, medzinárodnými organizáciami a organizáciami občianskej spoločnosti. Všetci títo aktéri v oblasti ochrany detí musia súdržným a systémovým spôsobom spolupracovať pri ochrane detí pred všetkými formami násilia (fyzickým, psychickým, a to aj v digitálnom svete) vrátane obchodovania s ľuďmi.

Agentúry EÚ informovali o svojich príslušných opatreniach na včasnú identifikáciu a ochranu obetí mimo legislatívneho rámca. Agentúra EÚ pre azyl (EUAA) pokračovala v poskytovaní odbornej prípravy azylovým a prijímacím orgánom členských štátov, ako aj ďalším zainteresovaným stranám, ktoré pracujú v ich mene. Takáto odborná príprava sa okrem iného zameriavala na prevenciu obchodovania s ľuďmi tým, že úradníkov a iných príslušných aktérov pripravovala na to, ako identifikovať rizikové, tlakové a motivačné faktory obchodovania s ľuďmi a ako komunikovať s potenciálnymi obeťami, a to aj prostredníctvom digitálnych kanálov[122]. Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex) tiež poskytovala viacero činností odbornej prípravy pre príslušníkov pobrežnej stráže a rozvinula spoluprácu s dopravnými spoločnosťami a spoločnosťami poskytujúcimi krátkodobý prenájom[123]. V rámci tejto spolupráce budú spoločnosti pozvané, aby sa zapojili do činností odbornej prípravy agentúry Frontex zameraných na zvyšovanie povedomia o tom, ako môže súkromný sektor podporiť orgány presadzovania práva.

Na vnútroštátnej úrovni všetky členské štáty uviedli opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa všetkým identifikovaným obetiam poskytla pomoc, podpora a ochrana, pričom sa zohľadnia rodové potreby a potreby dieťaťa. Tieto opatrenia zahŕňali štruktúrovanú spoluprácu s leteckými spoločnosťami a letiskami vrátane odbornej prípravy zamestnancov leteckých spoločností[124]. Takisto nadväzovali dvojstrannú spoluprácu v osobitných oblastiach, ako príklad možno uviesť nemecko-bulharskú spoluprácu v oblasti sprostredkovania pomoci obetiam pracovného vykorisťovania. Okrem toho členské štáty zabezpečili sprístupnenie ďalšieho financovania v záujme zlepšenia neformálnych alebo formálnych národných referenčných mechanizmov[125] alebo na zriadenie špecializovaných útulkov pre obete obchodovania s ľuďmi vrátane špecializovaných útulkov pre mužov[126]. Napokon viacero členských štátov posilnilo právnu pomoc obetiam pri získavaní odškodnenia a vypracovalo brožúry a usmernenia[127]. Niekoľko členských štátov[128] priznalo obetiam obchodovania s ľuďmi odškodnenie v rozmedzí od 250 do 65 000 EUR za fyzickú ujmu, majetkovú škodu vrátane nevyplatenej mzdy a za morálnu ujmu.

[121] Odporúčanie Komisie (EÚ) 2024/1238 z 23. apríla 2024 o rozvoji a posilňovaní integrovaných systémov ochrany detí v najlepšom záujme dieťaťa (Ú. v. EÚ L, 2024/1238, 14.5.2024, ELI:http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1238/oj).
[122] Príspevok EUAA.
[123] Agentúra Frontex zorganizovala stretnutia so spoločnosťami UBER, Airbnb a železničnými združeniami.
[124] Rakúsko, Lotyšsko, Poľsko, Rumunsko a Holandsko.
[125] Fínsko.
[126] Bulharsko, Chorvátsko, Dánsko, Francúzsko, Írsko, Lotyšsko, Maďarsko, Holandsko, Poľsko, Portugalsko, Španielsko.
[127] Rakúsko, Belgicko, Maďarsko, Írsko.
[128] Belgicko, Holandsko, Slovensko, Taliansko, Rumunsko, Fínsko.

Organizácie občianskej spoločnosti okrem toho ponúkali širokú škálu právnych poradenských služieb pre potenciálne obete obchodovania s ľuďmi, ochranu, útočisko, lekársku, psychologickú a psychiatrickú podporu, ako aj vzdelávanie.

3.5. Medzinárodný rozmer

V boji proti nadnárodným zločineckým sieťam, ktoré sa zaoberajú obchodovaním s ľuďmi, majú nevyhnutnú úlohu partnerstvá s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami. Umožňujú identifikovať spoločné výzvy a riešenia, ktoré si vyžadujú intenzívnejšiu spoluprácu a spoločné opatrenia. 54 % obetí v EÚ sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, čo poukazuje na zmenu trendu v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. V roku 2022 bol podiel obetí z krajín mimo EÚ 63 %. Tento nárast môže pravdepodobne súvisieť s väčším počtom prípadov obchodovania s ľuďmi, ktorí sú migrantmi, s migračnými tokmi a/alebo so zlepšením odhaľovania obetí z radov migrantov v dôsledku väčšieho povedomia o obchodovaní s ľuďmi a väčšieho počtu vyšetrovaní.

Počas vykazovaného obdobia sa ďalej posilnil vonkajší rozmer, politiky boja proti obchodovaniu s ľuďmi boli začlenené do opatrení na boj proti prevádzačstvu, do procesu rozširovania realizovaného s kandidátskymi krajinami a krajinami zapojenými do procesu rozširovania a do dialógov s tretími krajinami o ľudských právach, bezpečnosti a migrácii, ako aj do celého radu nástrojov zahraničnej politiky a operačnej spolupráce s partnerskými krajinami.

Medzinárodný rozmer bol takisto hlavnou témou stretnutí siete národných koordinátorov a spravodajcov EÚ, ktoré sa konali 25. – 26. apríla 2023[129] 2. – 3. decembra 2024[130]. V nadväznosti na diskusie z 25. – 26. apríla 2023 vypracuje Európska migračná sieť štúdiu, ktorej cieľom bude analyzovať politiky boja proti obchodovaniu s ľuďmi v tretích krajinách. Ťažiskom stretnutia z 2. – 3. decembra 2024 vrátane spoločného zasadnutia s platformou občianskej spoločnosti EÚ proti obchodovaniu s ľuďmi bolo prepojenie medzi obchodovaním s ľuďmi a migráciou vrátane prevádzačstva. Jedno zasadnutie bolo venované prevencii a ochrane ľudí utekajúcich pred vojenskou agresiou voči Ukrajine.

Obchodovanie s ľuďmi je úzko spojené s **prevádzačstvom**, keďže migranti alebo ich rodiny často končia v dlhovom otroctve, aby splatili dlh prevádzačom, čo vedie k vykorisťovaniu. Prevádzanie migrantov môže mať takisto za cieľ vykorisťovať ich. Preto je potrebné zaoberať sa legislatívnymi, operačnými a finančnými opatreniami súvisiacimi s bojom proti prevádzačstvu spoločne s bojom proti obchodovaniu s ľuďmi v kontexte nelegálnej migrácie[131]. V rámci operačných činností EMPACT v oblasti prevádzačstva a obchodovania s ľuďmi sa počíta s účasťou viacerých tretích krajín[132] a zahŕňajú opatrenia

[129] Stretnutie siete národných spravodajcov a obdobných mechanizmov EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi – Európska komisia (europa.eu).

[130] Spoločné úsilie siete národných koordinátorov a spravodajcov EÚ a platformy občianskej spoločnosti EÚ proti obchodovaniu s ľuďmi – Európska komisia.

[131] Európske stredisko pre boj proti prevádzačstvu pôsobiace v rámci Europolu zohľadnilo vo svojej správe za rok 2024 najnovší vývoj v oblasti prevádzačstva obchodovania s ľuďmi a súčasné kriminálne prostredie. *Tackling threats addressing challenges - Europol's response to migrant smuggling and trafficking in human beings in 2023 and onwards.pdf* (Boj proti hrozbám, riešenie výziev – reakcia Europolu na prevádzačstvo a obchodovanie s ľuďmi v roku 2023 a ďalej).

[132] Maroko, Tunisko, Gambia, západná a stredná Afrika, Turecko, západný Balkán, Albánsko, Moldavsko, Pakistan.

zamerané na niektoré z hlavných oblastí mimo EÚ alebo krajín pôvodu obetí a obchodníkov s ľuďmi identifikovaných v EÚ.

Komisia navyše 28. novembra 2023 predložila balík opatrení na boj proti prevádzačstvu, ktorý pozostáva z návrhu novej smernice, ktorou sa stanovujú minimálne pravidlá predchádzania uľahčovaniu neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu v Únii a boja proti takémuto uľahčovaniu[133], z návrhu nariadenia na posilnenie policajnej spolupráce a úlohy Europolu v boji proti prevádzačstvu a obchodovaniu s ľuďmi[134] a z výzvy na akciu v rámci Globálnej aliancie na boj proti prevádzačstvu. Návrh smernice zahŕňa zavedenie priťažujúcej okolnosti pri trestných činoch prevádzačstva, ktoré viedli k vykorisťovaniu. V návrhu nariadenia sa posilňuje Európske stredisko pre boj proti prevádzačstvu v rámci Europolu s cieľom vybudovať ďalšie kapacity na cezhraničné vyšetrovanie v oblasti prevádzačstva aj v oblasti obchodovania s ľuďmi. Cieľom tohto posilnenia je zlepšiť spoluprácu medzi agentúrami, posilniť koordináciu na úrovni EÚ stanovením konkrétnych strategických úloh, zlepšiť výmenu informácií s agentúrou, posilniť zdroje členských štátov na prevenciu týchto trestných činov a boj proti nim a posilniť podporu Europolu prostredníctvom operačných osobitných skupín a nasadzovania na operačnú podporu. O návrhoch diskutujú spoluzákonodarcovia.

Koordinátor EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi vypracoval **spoločný plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi**[135] v reakcii na bezprecedentne vysoké riziko obchodovania s ľuďmi po tom, ako sa 24. februára 2022 v plnom rozsahu začala ruská vojenská agresia voči **Ukrajine**. Vykonávanie plánu prispelo k prevencii tejto trestnej činnosti a k udržaniu nízkeho počtu vyšetrovaní potvrdených prípadov obchodovania s ľuďmi. Rýchla a účinná reakcia na núdzové situácie bola inšpiráciou pre úpravu článku 19 zmenenej smernice, v ktorom sa predpokladá vypracovanie plánov reakcie na nepredvídané udalosti s cieľom zabrániť hrozbe obchodovania s ľuďmi v prípade závažných núdzových situácií. Zraniteľnosť osôb utekajúcich pred útočnou vojnou sa výrazne znížila aj vďaka aktivácii **smernice o dočasnej ochrane**, ktorá umožnila poskytovať im okamžitú ochranu a prístup k právam v EÚ[136]. Na základe návrhu Komisie Rada rozhodla o jej predĺžení do marca 2026[137].

Štátni príslušníci Ukrajiny tvorili v roku 2022 druhú najpočetnejšiu skupinu štátnych príslušníkov tretích krajín medzi obeťami obchodovania s ľuďmi zaznamenanými v EÚ (421 obetí). V 85 % prípadov išlo o obete pracovného vykorisťovania a v 13 % prípadov o obete sexuálneho vykorisťovania. Členské štáty a Europol potvrdili, že vyšetrovania týkajúce sa týchto ukrajinských obetí sa začali v EÚ už pred začiatkom útočnej vojny v plnom rozsahu a/alebo súvisia s obeťami, ktoré sa už nachádzajú v EÚ. To však potvrdzuje, že riziko obchodovania s ľuďmi, ktoré ohrozuje ukrajinských štátnych príslušníkov vrátane tých, ktorí utekajú v dôsledku plnohodnotnej útočnej vojny, je naďalej

[133] Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovujú minimálne pravidlá predchádzania uľahčovaniu neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu v Únii a boja proti takémuto uľahčovaniu [COM(2023) 755 final] EUR-Lex - 52023PC0755 - EN - EUR-Lex (europa.eu).

[134] Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zlepšení policajnej spolupráce v oblasti predchádzania prevádzačstvu a obchodovaniu s ľuďmi, ich odhaľovania a vyšetrovania a o zlepšení podpory Europolu v záujme predchádzania takýmto trestným činom a boja proti nim a o zmene nariadenia (EÚ) 2016/794 EUR-Lex - 52023PC0754 - EN - EUR-Lex (europa.eu).

[135] Plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi na ochranu ľudí utekajúcich pred vojnou na Ukrajine – Európska komisia (europa.eu).

[136] Právo na pobyt, prístup na trh práce, ubytovanie, sociálna pomoc a iné formy pomoci.

[137] Ukrajinskí utečenci: Rada predlžuje dočasnú ochranu do marca 2026 – Rada (europa.eu).

vysoké, Europol ho musí s podporou Ukrajiny pozorne monitorovať a vyžaduje si nepretržité vykonávanie spoločného plánu boja proti obchodovaniu s ľuďmi.

Operačnú cezhraničnú spoluprácu s Ukrajinou už posilnila podpora agentúr EÚ. V roku 2024 sa Ukrajina zúčastňuje na 19 operačných činnostiach EMPACT. V roku 2023 Europol koordinoval trojdňový programovací maratón zameraný na online trestnú činnosť, ktorej obeťami sú Ukrajinci, a v marci 2024 začalo 11 krajín činnosť operačnej osobitnej skupiny koordinovanej Europolom na boj proti sexuálnemu vykorisťovaniu ukrajinských žien a dievčat v EÚ. V máji 2024 Europol podporil španielsku štátnu políciu pri rozbití zločineckej skupiny zapojenej do obchodovania s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania. Podozriví lákali ukrajinské obete sľubmi, že im zabezpečia ochranu, finančnú podporu a prácu.

Počas vykazovaného obdobia Komisia spolu s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť naďalej **spolupracovala s inými hlavnými krajinami pôvodu a tranzitu obetí a obchodníkov s ľuďmi**[138] prostredníctvom zapájania sa do operačných činností, politických dialógov a cieleného financovania. Agentúry EÚ uskutočnili budovanie kapacít, operačnú spoluprácu a technickú pomoc v partnerských krajinách.

EÚ v rámci nástroja IPA III na západnom Balkáne financovala regionálny program na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevádzačstvu vo výške 36 miliónov EUR. EÚ zazmluvnila ďalších približne 84 miliónov EUR v rámci Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI) – Globálna Európa na roky 2021 – 2022 s cieľom riešiť rastúce zapájanie skupín organizovaného zločinu do neoprávnenej migrácie, čo vedie k zvyšujúcej sa hrozbe obchodovania s ľuďmi na migračných trasách, najmä v susedstve EÚ.

V rámci trustového fondu EÚ pre Afriku financovala EÚ v období od roku 2019 do júla 2024 regionálny program v hodnote 15 miliónov EUR na podporu severoafrických krajín pri rozbíjaní organizovaných zločineckých sietí zapojených do prevádzačstva a obchodovania s ľuďmi.

V Africkom rohu sa prostredníctvom nástroja NDICI v súčasnosti podporujú dva veľké regionálne projekty zamerané na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevádzačstvu, projekt Lepšie riadenie migrácie (BMM), ktorého cieľom je posilniť spoluprácu orgánov presadzovania práva, hraničných/imigračných úradníkov a poskytovateľov služieb ochrany. Ďalší program financovaný z nástroja NDICI (5 miliónov EUR) s názvom Regionálne operačné centrum v Chartúme (ROCK) prešiel v roku 2022 do druhej fázy. Jeho cieľom je znižovať počet prípadov obchodovania s ľuďmi a prevádzačstva vo východnej Afrike a zvýšiť ochranu obetí. Komisia 7. mája 2024 zverejnila novú výzvu na predkladanie návrhov, v ktorej sa ako jeden z cieľov vymedzuje aj boj proti obchodovaniu s ľuďmi, a vyčlenila 15 miliónov EUR na vytvorenie projektov spoločného operačného partnerstva pre boj proti prevádzačstvu v tretích krajinách[139].

Západná Afrika zostáva kľúčovým regiónom pôvodu a tranzitu migrantov, ktorí sa vydávajú na nelegálnu cestu do EÚ po trase cez centrálne Stredozemie a trase cez Atlantik/západné Stredozemie. EÚ podporuje spoločné operačné partnerstvá s cieľom zvýšiť zodpovednosť, vplyv a dlhodobú udržateľnosť úsilia našich partnerov v Pobreží

[138] Latinská Amerika, Nigéria, Čína, Pakistan, Maroko, Bangladéš, západný Balkán, Turecko atď.
[139] ISF-2024-TF2-AG-COP Aktualizovaná verzia šablóny výzvy (europa.eu).

Slonoviny, Guinei, Mauritánii a Gambii (financované najmä v rámci ISF). EÚ nadviazala 7. marca 2024 partnerstvo a dialóg s Mauritániou o migrácii, ktorý sa týka aj obchodovania s ľuďmi a prevádzačstva. Okrem toho hrozí vážne riziko, že trestná činnosť bude mať vplyv na rozvoj a bezpečnosť, najmä vo väčšine postihnutých krajín, čo predstavuje ďalšiu hrozbu pre správu vecí verejných a stabilitu v celom regióne i mimo neho. V tejto súvislosti predstavovalo obchodovanie s ľuďmi a prevádzačstvo kľúčovú zložku bezpečnostných programov v Senegale, Gambii a Mauritánii.

V Ázii sa v marci 2024 skončil úspešný projekt „Globálne opatrenia proti obchodovaniu s ľuďmi a pašovaniu migrantov – Ázia a Blízky východ – GLO.ACT“. Jedna zo zložiek programu PROTECT „Zlepšenie riadenia migrácie a ochrany migrantov vo vybraných krajinách hodvábnej cesty“, ktorý realizuje Úrad OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC), vychádza z úspechu a skúseností získaných v programe GLO.ACT a zameriava sa na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevádzačstvu v Afganistane, Pakistane a Iraku.

V Latinskej Amerike a Karibiku podporuje EÚ od roku 2020 program EUROFRONT. Zložky týkajúce sa obchodovania s ľuďmi a prevádzačstva sa vzťahujú na štyri hraničné priechody v rámci siedmich krajín Južnej Ameriky. V blízkej budúcnosti je cieľom implementovať národné akčné plány, ktoré sú výsledkom existujúcich dvojstranných mechanizmov medzi krajinami a regionálnych mechanizmov, napríklad v Paraguaji, Brazílii alebo Ekvádore. EÚ podporuje aj program EL PAcCTO zameraný na boj proti nadnárodnému organizovanému zločinu a jeho špecializované siete policajnej spolupráce podieľajúce sa na boji proti obchodovaniu s ľuďmi a prevádzačstvu.

Na celosvetovej úrovni sa v rámci nástroja NDICI (5 miliónov EUR) začína s realizáciou projektu „Podpora opatrení a spolupráce medzi krajinami na celosvetovej úrovni proti obchodovaniu s ľuďmi a prevádzačstvu (PACTS)“. V rámci projektu PACTS sa bude podporovať spolupráca medzi krajinami globálneho Juhu a má silný prvok zapájania obetí.

EÚ okrem toho pokračovala v úzkej spolupráci s **medzinárodnými a regionálnymi organizáciami** pôsobiacimi v tejto oblasti[140], a to aj v kontexte medziagentúrnej koordinačnej skupiny na boj proti obchodovaniu s ľuďmi (ICAT). Naďalej spolupracovala aj s Radou Európy a jej Skupinou expertov pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi (GRETA).

Na vnútroštátnej úrovni členské štáty prispeli k posilneniu vzťahov s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami, a to aj prostredníctvom kampaní na zvyšovanie povedomia, odbornej prípravy (vrátane konzulárneho personálu), operačnej spolupráce v oblasti presadzovania práva a justičnej spolupráce, výmeny informácií a najlepších postupov, technickej pomoci, [a] cieleného financovania[141]. Taliansko napríklad uzavrelo dvojstranné dohody alebo protokoly s krajinami pôvodu alebo tranzitu obetí obchodovania s ľuďmi, najmä s Nigériou, Líbyou a Egyptom, ktoré uľahčujú priamu výmenu informácií. Úrad národného spravodajcu v Portugalsku pripravil v rokoch 2021 – 2023 kurzy odbornej prípravy v spolupráci s tuniskými orgánmi.

[140] Úrad Organizácie spojených národov pre drogy a kriminalitu (UNODC), Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM), Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR), Medzinárodné centrum pre rozvoj migračnej politiky (ICMPD) a Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE).
[141] Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Holandsko, Írsko, Litva, Malta, Maďarsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko a Taliansko.

4. ZÁVERY

Zložitosť problematiky obchodovania s ľuďmi si naďalej vyžaduje **komplexnú reakciu**, ktorá zahŕňa širokú škálu aktérov na vnútroštátnej, európskej a medzinárodnej úrovni, ako aj primerané kapacity a zdroje a dobre fungujúci koordinačný mechanizmus.

EÚ posilnila svoje politiky boja proti obchodovaniu s ľuďmi s cieľom poskytnúť primerané právne, operačné a politické riešenia. Stratégia EÚ v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi predstavuje pevný rámec s konkrétnymi opatreniami, ktoré sa už realizovali alebo sa realizujú. Zmenenou smernicou o boji proti obchodovaniu s ľuďmi sa ďalej posilňuje právna reakcia na túto trestnú činnosť zavedením nových foriem vykorisťovania, prísnejších trestov, prísnejších pravidiel boja proti obchodovaniu s ľuďmi, a to aj v online prostredí, ako aj posilnených ustanovení o pomoci obetiam a ich ochrane. Okrem toho sa počas vykazovaného obdobia právny rámec výrazne posilnil aj mnohými ďalšími novými právnymi predpismi EÚ a nástrojmi.

Na vnútroštátnej úrovni členské štáty prijali opatrenia na koordináciu a zintenzívnenie opatrení proti obchodovaniu s ľuďmi, a to aj prostredníctvom nových alebo aktualizovaných národných akčných plánov a stratégií, ktoré prispievajú ku komplexnému prístupu k boju proti tejto trestnej činnosti.

Napriek pokroku v právnom, politickom a operačnom rámci sa počet zaznamenaných obetí obchodovania s ľuďmi zvýšil a niektoré známe výzvy pretrvávajú, pričom sa objavujú aj nové vrátane **nových foriem vykorisťovania.** Okrem toho boli zaznamenané **meniace sa trendy**, ako napr. zvýšenie prípadov pracovného vykorisťovania a nútenej trestnej činnosti, trendy potvrdené aj na celosvetovej úrovni[142], ako aj zmeny v občianstve obetí, pričom väčšinu obetí obchodovania s ľuďmi tvoria občania krajín mimo EÚ. Na tieto zmeny treba okamžite reagovať, aby bolo možné narušiť obchodný model obchodníkov s ľuďmi. Do obchodovania s ľuďmi sa zapájajú **najnebezpečnejšie zločinecké siete** a dosahujú prostredníctvom neho **obrovské zisky**, často v prepojení s **inou trestnou činnosťou**. **Počet trestných stíhaní a odsúdení** je v porovnaní s počtom podozrivých **stále nízky**, pričom **tresty** sú často mierne, pretože sa trestne stíhajú iné trestné činy než obchodovanie s ľuďmi. Zhromažďovanie dôkazov je náročné na čas a zdroje a často sa zakladá len na výpovediach obetí. Pretrvávajúcou výzvou je čoraz väčší presun do **online prostredia**, pričom tento problém sa v budúcnosti môže ešte prehĺbiť v dôsledku rozvoja umelej inteligencie.

Centrum EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi bude podporovať vykonávanie stratégie a právnych ustanovení výmenou najlepších postupov, podporou dialógu medzi odborníkmi v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi a zabezpečovaním lepšieho pochopenia určitých koncepcií, definícií a požiadaviek.

Nová stratégia EÚ v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi, ktorá vychádza zo súčasnej stratégie, prispeje k riešeniu nových výziev po roku 2025. Táto nová stratégia bude na úrovni EÚ obdobou národných plánov boja proti obchodovaniu s ľuďmi, ktoré musia členské štáty v súlade so zmenenou smernicou prijať do 15. júla 2028. Stratégia EÚ pomôže koherentným spôsobom nasmerovať priority od prevencie až po odsúdenie a k uplatňovaniu prístupu zameraného na obete, a to v celej EÚ, s partnermi mimo EÚ a na celosvetovej úrovni.

[142] *2024 Global Report on Trafficking in Persons* (Globálna správa o obchodovaní s ľuďmi z roku 2024)